

A bölcsészeti kar létjogosultsága és a kart ért kritikák az elsődleges források tükrében a Pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemen

Hüber Gabriella Margit

Bevezetés

A bölcsészeti kar létrejöttének vizsgálata a kart ért kritikákra vezethető vissza, melyek nem új keletűek, már a XVIII. század elején találkozhatunk hasonló vádakkal, mint a kar stúdiumainak haszontalansága. Utóbbi kritikák tükrében fontosnak vélem megvizsgálni, milyen célkitűzések, gondolatok mentén született meg a kar. A tanulmány újszerűségét egyrésről azoknak az elsődleges forrásoknak a feldolgozása adja, melyeket a kutatók még nem helyeztek górcső alá. Az egyetem funkcióváltozásai kapcsán fontosnak tartom, hogy a már számos alkalommal elemzett összegzések (pl. Weszely Ödön székfoglaló beszéde) mellett a kor más teoretikusainak elméleti összegzései is elemzésre kerüljenek. Ezen kívül a már említett kritikák kapcsán új szemszögből kívánom megközelelni a bölcsészkar létrejöttét, mely manapság is aktuális, hiszen a bölcsészlet gyakran megkérdőjelezésre kerül. A korábban még nem elemzett elsődleges források bővíthetik eddigi ismereteinket az egyetem funkcióváltozásairól, szélesebb spektrumba helyezhetik az egyetemtörténeti kutatásokat, ezenkívül a bölcsészeti kart ért kritikák tükrében a kar története egészen más megvilágításba kerülhet.

A tanulmány a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kar létrejöttére fókuszál, a szellemtörténet jellemzése után a bölcsészkar pozsonyi megnyitásának folyamatát részletezi, kitér a kezdés évében működő tanszékekre, a professzorok és stúdiumok ismertetésére. A bölcsészeti kar létrejöttéről, célkitűzéseiről számos elsődleges, eddig még kiaknázatlan forrás áll rendelkezésünkre, ilyen többek között *Dr. Kornis Gyula nyugalmazott rendes tanárnak, a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kar megválasztott dékánjának előadása a bölcsészeti kar jelentőségéről a tudományegyetemen*. Mielőtt azonban a fent felsoroltakra sor kerülne, szót kell ejteni a kor szellemi áramlatairól, bővebben a szellemtörténetről, mely befolyással volt a bölcsész tudományok elterjedésére. Utóbbi a tanulmány terjedelmi kikötése okán csak a teljesség igénye nélkül lehetséges, azonban mindenképpen szükséges említést tenni róla.

A kutatás alapját az előre meghatározott szempontok szerint kiválasztott másodlagos (neveléstörténeti kézikönyvek, lexikonok, bibliográfiák, repertóriumok, szakkönyvek) források mellett többségében elsődleges (Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem tanévi iratai) források jelentik, melyek összefüggéseinek feltárására a forráskritika és a történeti forráselemzés módszerét alkalmazzuk. A tanévi iratokban megjelent írások elemzése, értelmezése során különösen nagy jelentősége van a forráskritikának (pl. az adott írás mennyire a közvélemény vagy csak éppen annak írójának gondolatait közvetíti).

A szellemtudományok elterjedése

A bölcsészettudományok elterjedéséhez nagyban hozzájárult a XIX. század végén és a XX. század elején elterjedt szellemi irányzat, a szellemtörténet. A természettudományok hegemoniájának megtörése érdekében tett lépések kapcsán említést kell tenni Dilthey személyéről, aki létrehozta a szellemtudományok fogalmát. Ő volt az első, aki gondolatrendszert formált abból a felismerésből, miszerint a természettudományok metodikái és törvényei „birtokba vették” az ember és a társadalmi folyamatok vizsgálatát (Olasz, 1999). Alapvetően a szellemtudomány azt a tudományt és történetet foglalja magába, amit az emberi szellem alkotott, tehát az emberi szellemet helyezi középpontba. Ennek okán az eddigiekhez képest új módszertanra van szükség, mivel nem lehetséges a természet tanulmányozásával azonos módszertant használni. Tehát el kell különíteni a természettudomány módszertanától és fogalomrendszerétől, és önálló módszertant, fogalomrendszert kell alkotni. Az analízis helyett az intuíciót kell előnyben részesíteni, a távolságtartást a beleélő alanyiságnak kell átvennie, míg az induktív megközelítést a deduktív váltja fel (Poszler, 2002). A szellemtörténetet és a pozitívizmust gyakran állították szembe egymással „mint a francia és német szellemisség reprezentatív megnyilatkozásait” (Olasz, 1999. 57. o.). A bölcséleti alapozás és a belőle fakadó művek látszólag a pozitívizmussal folytatott heves vitában jönnek létre, azonban a későbbi tudománytörténeti folyamatokból arra a megállapításra lehet jutni, hogy a pozitívizmus és a szellemtörténet azonos alapokból alakul meg, azonos paradigmában alkot. Nagy József (későbbi Halasy) az, aki a magyar teoretikusok közül elsőként értekezett a modern gondolkodásról, a szellemtudományok fontosságáról. *Változó nemzedékek* című művében így fogalmaz: „Nálunk épp úgy, mint Európa-szerte, bátor, új kezdeményezések fakadtak belőle. Vele kezdődik korunk szellemének hasadása. Ez a nemzedék még a XIX. sz. nevelése, de amint magára eszmél, megtagadja a belénevelt eszményeket: valami másra vágyakozik, maga sem

tudja tisztán, mire. Új ideálok felé tör. A közösségnek új formája forrong benne. A nagy német-mondás nemzedéke ez, amely csak egyet tud biztosan, hogy amit ő akar, az nem a XIX., hanem a huszadik század!” (Halasy–Nagy, 1935. 11. o.) Nagy József szintén ehhez a nemzedékhez tartozik, illetve azok a professzorok is, akik az egyetem bölcsészkarán a legnagyobb hatású beszédeiket tartották, ide sorolandó többek között a jelen részben fókuszba kerülő Kornis Mihály is.

Küzdelem a bölcsészeti kar felállításáért Pozsonyban

A bölcsészeti kar felállításának küzdelme okán érdemes röviden a kar szempontjából összefoglalni az eseményeket. Az 1914/15-ös tanévben a pozsonyi egyetemen csak a jogi fakultás kezdte meg működését, az állami költségvetés helyzetétől tették függővé a többi kar megnyitását. A pozsonyi tudományegyetem felállításakor csak egyetemi jelleget kapott, ugyanis egy egykarú egyetemről beszélünk, mely a kezdetekben kizárólag a jog- és államtudományok tanítására fókuszált. A törekvések között szerepelt, hogy minél hamarabb megszüntessék az egykarúságot, és egy valódi értelemben vett egyetem jöhessen létre. Az egykarúságot ellenzők úgy vélték, hogy egy egykarú egyetem, mely csak a jog- és államtudományok tanítására szorítkozik, valójában nem egyetem, és ha ezt a formáját hosszabb ideig őrzi meg, abban az esetben az intézmény „elszárad”, nem beszélhetünk majd igazi értelemben vett egyetemi jellegről. A bölcsészeti és természettudományi kar tehát a „még fel nem állított kar” néven szerepelt, így az 1914/15-ös tanévben mindössze két professzor, Hodinka Antal a történelem ny. r. és Kornis Gyula a filozófia ny. r. kapta meg kinevezését (Olasz, 1999). Miután az orvosi kar 1917-re tervezett felállítását nem tudták biztosítani, az egyetemi tanács 1917 februárjában Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordult. Ekkor az egyetem egykarúságának felszámolását és a bölcsészkar szeptemberi megnyitását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a bölcsészeti kar megnyitása jár a legkevesebb költséggel, azonban a miniszter elutasította a javaslatot, mivel azon az állásponton volt, hogy az orvosi kar létrejötte előbbre való. Apponyi Albert kinevezése hozta meg a változást, akinek köszönhetően az 1917/18. tanévben a bölcsészeti és orvostudományi kar is megkezdte működését (Ravasz, 1983). 1918. október 5-én nyitották meg az első olyan kart, amely már három fakultással indult. A hónap végére azonban kitört az őszirozsás forradalom, majd decemberben az antant képviselőiben francia, januárban cseh csapatok szállták meg Pozsonyt. 1919. január 28-án bezárták az egyetemet, majd a cseh hatóság átvette, és 1919. december 10-én újra megnyílt „Cseh-szlovák Állami Komensky Egyetem” néven. 1920. február 24-én a magyar minisztertanács határozata alap-

ján a kolozsvári és a pozsonyi egyetem tanévé Budapesten kezdték meg, azonban utóbbi a felszerelések és helyiség hiányában csak bölcsészkarával képviseltette magát. 1923. október 14-én megkezdődött az Erzsébet Tudományegyetem pécsi szakasza. A bölcsészkar pozsonyi létrejötte tehát nem volt hosszú életű. A rövid időtartam ellenére mégis fontos időszak ez a bölcsészeti tudományok elterjedésében, hiszen az említett professzorok törekvései nélkül nem valósulhatott volna meg 1923. október 14-én a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Pécsre kerülése (Olasz, 1999).

A bölcsészeti kar tanárainak kinevezése 1918. március 10-én történt meg. A már említett 1914/15-ös tanév két kinevezésén kívül nyolc új tanárral bővült a kar tantestülete. A magyar és összehasonlító finnugor nyelvészet ny. r. tanára Zolnai Gyula dr. lett, a klasszika filológia ny. r. tanáráként Gyomlai Gyula dr. és Vári Rezső dr. kezdte meg tevékenységét. Császár Elemér dr. a magyar irodalomtörténet, míg Princz Gyula dr. a földrajz ny. r. tanáráként kapott kinevezést. Az egyetemes történelem ny. r. tanárának Lukinich Imrét, míg a pedagógia ny. r. tanárának Weszely Ödönt választották. A német nyelv és irodalom ny. r. tanára és a francia nyelv és irodalom mb. tanára pedig Thienemann Tivadar dr. lett. A Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kar tehát hivatalosan 1918. március 17-én alakult meg tíz taggal Pozsonyban, ekkor választották meg első dékánját Kornis Gyula dr. és prodeánját Zolnai Gyula személyében (Szabó, 1940).

Dr. Kornis Gyula¹ nyugalmazott rendes tanárnak, a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kar megválasztott dékánjának előadása a bölcsészeti kar jelentőségéről a tudományegyetemen

A szerző előadása témánk szempontjából kifejezetten jelentős, hiszen a célkitűzés nem kevesebb, mint megindokolni a bölcsészeti kar létjogosultságát és jelentőségét az egyetemen. Az előadás annak a ténynek a megállapításával kezdődik, miszerint az eredeti tervek között nem szerepelt a bölcsészeti kar létrehozása, tehát úgy vélték, hogy egy tudományegyetem működhet bölcsészkar nélkül is. Az előzőekben ismertetésre került már Jankovich Béla kultuszminiszter álláspontja, melyről név nélkül ugyan, azonban szót ejt Kornis is. Úgy fogalmaz, hogy „az életkövetelte gyakorlati szempontokat és szükségleteket inkább kielégítő karok”

1 Kornis Gyula (1885–1958) filozófus, egyetemi tanár, az MTA tagja, ezen kívül befolyásos kultúrpolitikusként tevékenykedett (Kenyeres, 1967).

(Kornis, 1918. 18. o.) azok, melyek létrehozását az akkori javaslatok sürgetőbbnek találták. A szerző röviden említést tesz a 1912. évi XXXVI. törvénycikkről, mely egy egységes tudományegyetem felállítását tűzte ki céljául. A törvénycikkhez 1911. december 1-jén megjelent egy indoklás is, mely kitér a bölcsészeti kar mielőbbi létrejöttének fontosságára. Zichy János akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy véli, hogy a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi és a Matematikai és Természettudományi Karok pozitív hatással lesznek a közművelődés helyzetére. Kiemeli a középiskolai tanárképzés fontosságát, illetve azt a tényt, hogy az említett karok tanárai a középiskolai tanárok legjavából kerülnek ki. Álláspontja szerint a bölcsészettudományi karok létesítésével a kiváló képességű középiskolai tanárok előtt megnyílik az egyetemi karrier lehetősége, mely jobban fogja vonzani erre a pályára a tehetséges diákokat (Zichy, 1911).

Ezek után Kornis Gyula történeti áttekintéssel folytatja előadását, úgy véli, ahhoz, hogy a bölcsészeti kar jelentőségét megfelelően alátámassza, szükséges bemutatnia a különböző tudományelméleti felfogásokat az egyetemek kapcsán. Nagy jelentőséget tulajdonít a facultas artiumnak, mely a mai bölcsészeti kar ősenek számított a középkorban. A facultas artium, vagyis „ars” fakultás, egy filozófiai fakultást jelentett, magyarra bölcsészeti karként lehetséges fordítani. Az első évek során latin grammatikát, majd logikát tanultak a hallgatók, majd a sikeres vizsga után elnyerték a baccalaureatus fokozatot. Ezek után Arisztotelész természetbölcseleti művei következtek, miután ezt befejezték, a hallgatók megkapták a licentiatust. Legvégül Arisztotelész fő etikai művét elemezték, majd magiszterre avatták őket (Pukánszky és Németh, 1995). Kornis legfőbb érvként hangsúlyozza a középkori rendszerben azt az általa természetszerűnek nevezett érzést, miszerint a különböző karok közé valamilyenfajta egységet szerettek volna vinni, egyfajta kapcsolatot létrehozni. Ennek a tudományos belső egységnek a törekvésére hozza fel példaként a facultas artiumot, ugyanis minden hallgatónak ezt kellett először elvégeznie, és csak ezután folytathatta tovább jogi, teológiai vagy orvosi tanulmányait. Ez a fakultás adta meg azt az elméleti háttérrel, melyre a további szaktudományi képzés során építhettek a diákok. Ez a dialektikai, filozófiai érdeklődés a későbbiek során is hasznos volt, hiszen az elméleti tudósmunka előkészítőjeként funkcionált. Johannes Saresberiensist idézi a szerző, aki már a XII. század közepén így fogalmazott: „Ha elveszed az elvonó gondolkodást, tönkre megy a tudományok műhelye” (Kornis, 1918. 20. o.). Tehát összegezve az elméleti érdek az, amely biztosította a mai bölcsészeti kar ősenek az egyetemen való központi jelentőségét (Kornis, 1918).

Ez az álláspont azonban az idők során változott, és az elméleti alapok fontosságát felváltották a gyakorlati érdekeket szolgáló karok, melyek egyre tekintélyesebbé és hatalmasabbá váltak. Imanuel Kant 1790-es években írt ta-

nulmánya, mely *A fakultások vitája* címet viseli, szintén három, a korban már magasabbnak tartott egyetemi fakultás, a teológia, a jog- és az orvostudomány, valamint az ekkor már alsóbb fakultásnak nevezett filozófia viszonyát elemzi. Lényeges kiemelni, hogy Kant nem értett egyet az előbb felsorolt fontossági sorrenddel az egyes karok között. Tanulmányában a kormányzat, a politika és az ész szemszögéből vizsgálja az egyes karokat (Redl, 2001). Kant véleménye szerint a kormány azokat a karokat helyezi előtérbe, melyek által hatni tud a népre, a filozófiai kar „csupán” a tudomány érdekét szolgálja. Kant művében a filozófiai kar két egységét emeli ki, a történeti észlelés, illetve a tiszta értelem egységét. Mindkettő kölcsönösen hatással van egymásra, ezen kívül az emberi tudomány minden részére kiterjednek (Kant, 1970).

Kant álláspontja a filozófiai kar jelentőségét illetően a későbbiekben kapott szélesebb körű háttérrel. Kornis a kanti nézőpont után a német idealizmus felé irányítja gondolatait. A XIX. század elején a németek három új egyeteme (a berlini, boroszlói és bonni) igyekszik a napóleoni háborúk műveltségpusztító hatását ellensúlyozni. Ehhez az időszakhoz köthető, hogy egyre több német teoretikus (többek között: Schelling, Fichte, Schleiermacher, Humboldt) kezdett az egyetem fogalmával foglalkozni (Kornis, 1918). A fent nevezett gondolkodók egymásra gyakorolt hatásait előadásaik és az egyetemről alkotott elméleteik hasonlósága mutatja. Ez alapján Schelling előadásai és a humboldti egyetemesszme között is összefüggéseket lehet megfigyelni. Schelling felfogása szerint szükség van egy egységes tudományra, melynek központjában a filozófia áll, ezáltal az embert teljes egészében kell látni és vizsgálni. Humboldt képzésfogalma is hasonló elveket foglal magába a képességek harmonizációját és fejlesztését tekintve, tudományfelfogása az önálló gondolkodás, a kutatás és a tanítás egysége és szabadsága és az emberképzés előnyben részesítése a szakképzéssel szemben elvek mentén határolható be (Feher, 2007). A német idealistákra jellemző volt, hogy az egyetemet a filozófiai karban látták megtestesülni, a többi kart pedig szakiskolának különítették el (Kornis, 1918). Schleiermacher úgy vélte, hogy filozófiai gondolkodásmód hiányában senki sem képes önálló tudományos munkát végezni. Ebből kifolyólag azt az elvet vallja, hogy minden hallgatónak foglalkoznia kell filozófiával, hiszen csak így lesz átfogó képe a tudomány egészéről, a kutatási elvekről, a szaktudományának a tudományok egész területéhez való kapcsolatáról (Feher, 2007).

A német idealizmus „összeomlása” után a szerző a pozitivizmus hatásáról értekezik, azonban nyilván az időbeli különbség okán, illetve az akkor még nem megvalósult tudománytörténeti folyamatok hiányában, Kornis eltérő véleményeket fogalmaz meg a pozitivizmusról Olasz István tanulmányához viszonyítva. Kornis úgy vélekedik, hogy a pozitivizmus egy-egy jelenséggel kapcsolatos

tapasztalati ismeretei megszüntetik az egyetem egységes fogalmát. Az egyetemet – a pozitivizmust okolva – egy egymás mellé rakott, egymásról nem tudó aggregátumként ábrázolja. Ezek után a szerző újra részletekbe menően érvel a filozófiai stúdiumok mellett. A filozófia véleménye szerint valamennyi tudomány előfeltétele, emellett törekvése a tudás öntudatosítása, a saját magáról való tudás. A filozófia tehát mindenfajta tudásra és valamennyi tudományra vonatkozik. Ebből származik a logikai principiatusa az összes egyetemi tudományok fölött. Kornis hangsúlyozza, hogy nem azt kell előtérbe helyezni, hogy mit és mennyit közölnek a tudományból az egyetemen, az a fontos, hogy miképpen jön létre az ismeret, a tudományos eredmény. Itt kell újra szót ejteni a tudományelmélet logikai részéről, hiszen az összes karon szerepet játszik a logika mint a tudományos eljárások tudatos vizsgálata, a tudományos munkásság reális szükséglete. A filozófia tehát az összes tudományterület összetartó kapcsaként működik. Kornis a német egyetemeket hozza fel példaként az angol és amerikai egyetem típusokkal összevetve. Beszédében a német egyetem tudománytermelő nagyságának fő okát abban látja, hogy igyekezett megőrizni a már bemutatott XIX. század eleji idealizmus törekvését a tudás organikus egységére vonatkozólag. A gyakorlatiaság hiányát ért vádak kapcsán kiemeli a filozófiai kar gyakorlati feladatát, a már szintén említett középiskolai hivatásra való felkészítést.

Az utolsó részben a bevezető gondolatok jelennek meg újra, vagyis az eredeti terv szerint mindenképpen csonka maradt volna az egyetem, hiszen a természettudományok egyoldalúan lettek volna képviselve. A természettudományok Kornis álláspontja szerint csupán „a jelenségek külsőszerű mennyiségi felfogására” (Kornis, 1918. 39. o.) képesek jutni. A természetet kizárólag az érzékek töredéknyi adataiból közvetve ismerhetjük meg, azonban ami szellemi, közvetlenül megértjük. „A természetről való tudásnak is csak a szellemről való vonatkozás kölcsönöz sajátos elméleti érdeket” (Kornis, 1918. 39. o.). Ha ez nem lenne, éppen az hiányozna, ami az emberiségre nézve a legbecsesebb, és aminek a tudomány minden emberi cselekvés és alkotás értékét köszöni: az emberi szellem. A szerző legvégül a nemzeti jellegű bölcsészeti szaktudományokat hozza fel érvként. Magyar nemzeti nyelv-, irodalom- és történettudomány nélkül nem képzelhető el a magyar művelődéspolitikája (Kornis, 1918).

Összegzés

Dr. Kornis Mihály beszéde a bölcsészeti kart ért kritikák tükrében a történeti áttekintést és saját érveit segítségül hívva a bölcsészeti kar létjogosultságát és jelentőségét igyekszik alátámasztani. Kornis művének aktualitását mutatja,

hogy az említett kritikák a mai napig végigkísérik a bölcsészeti karok útjait. A szerző legfőbb érve a facultas artium kapcsán az az egység, melyet a filozófiai tanulmányok alapja képvisel. A végkövetkeztetés, hogy természettudományok önmagukban nem elegendőek, a tudományok megértéséhez elengedhetetlen a bölcsészeti jellegű képzés, csak ezáltal lehetséges a tudomány egészéről, a kutatási elvekről, a szaktudománynak a tudományok egész területéhez való kapcsolatáról egy egységes képet kapni. Ezen kívül a tanárképzés fontossága és a nemzeti jelleghez szorosan kötődő magyar nyelv- és irodalom- és a történettudomány területe kerül még hangsúlyozásra.

Felhasznált irodalom:

- Feher M. Istvan (2007): *Schelling – Humboldt. Idealismus und Universitat. Mit Ausblicken auf Heidegger und die Hermeneutik.* Peter Lang. Europaischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt/Main – Berlin – New York.
- Halasy Nagy József (1935): *Változó Nemzedékek.* Minerva Társaság, Pécs.
- Kenyeres Ágnes (1967): *Magyar életrajzi lexikon, A–K.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Olasz István (1999): *Az Erzsébet Tudományegyetem bölcsészkarának munkássága I. rész. A kor szellemi áramlatai.* Pécsi Szemle, 1999. ősz p. 56–65.
- Poszler György (2002): Szerb Antal és a szellemtörténet. *Irodalomismeret* 12. 1-2. sz. 21–25.
- Pukánszky Béla és Németh András (1995): *Neveléstörténet.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Ravasz János (1983): *Pécsi Tudományegyetem: 1923–1950, V. rész,* Pécsi Tudományegyetem, Pécs.
- Redl Károly (2001): *A fakultások vitájának előtörténetéhez.* In: Tóth Tamás (szerk.): *Az európai egyetem funkcióváltozásai. Felsőoktatástörténeti tanulmányok.* Professzorok Háza, Budapest.
- Szabó Pál (1940): *A M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága.* Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda Rt., Pécs.

Elsődleges források

- Kant, Imanuel (1912): *Der Streit der Fakultäten.* In: Kant, Imanuel: *Werke.* Bruno Cassirer, Berlin.
- Kornis Gyula nyugalmazott rendes tanárnak a bölcsészet, nyelv és történettudományi kari megválasztott dékánjának előadása a bölcsészeti

kar jelentőségéről a tudományegyetemen. In: *A Pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem 1917/1918 tanévi irataiból*. III. füzet. Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Kar megnyitása alkalmából 1918. évi március hó 17-én.

Zichy János (1911): *Indokolás „a debreczeni és a pozsonyi magyar királyi tudományegyetem felállításáról” szóló törvényjavaslat*hoz. In: Az 1912. évi XXXVI törvénycikk A 1912. évi XXXVI. törvénycikk a debreczeni és pozsonyi magyar királyi tudományegyetem felállításáról szövege és miniszteri indokolás. Forrás: http://www.orvostortenet.hu/tankonyvek/tk-05/pdf/3.4.6/1912evi_xxxvi_torvenycikk.pdf. Letöltés ideje: 2019. 09. 08.

Hüber Gabriella Margit tanársegéd
Eszterházy Károly Egyetem
Neveléstudományi Intézet
Andragógiai és Közművelődési Tanszék